

IM088 - Seminář kritiky a on-line publicistiky (prezenční, JS 2010)

Vyučující: Jan Miessler (miessler@fss.muni.cz)
(liché čtvrtky, učebna N21, začátek 15:50)

První setkání

Struktura kurzu

- 4.3.** - a) Úvod; založení blogu; realita společensko-kulturního časopisu; obecná struktura publicistického článku
  - b) recenze a kritická recenze
- 18.3.** - seminární skupiny (diskuze nad texty studentů)
- 1.4.** - a) přehledová stať; kriticko-analytická stať; forma a obsah, infotainment
  - b) konzultace
- 15.4.** - seminární skupiny
- 29.4.** - a) rozhovor; spolupráce autora a editora
  - b) konzultace, práce ve skupinách
- 13.5.** - seminární skupiny, zpětná vazba, konec kurzu

Blog

- **Každý účastník kurzu si založí vlastní blog.** Nemusíte ho zakládat pod svým vlastním jménem (pokud chcete zůstat vůči náhodným internetovým návštěvníkům v anonymitě), nicméně musíte nahlásit jeho webovou adresu (link) v **diskuzním fóru předmětu**, a to nejpozději do **8. března 2009, 23:59**

Blog

- **Blog se bude zabývat vymezeným tématem.** Toto téma by mělo nějak souviset s uměním, problematikou médií, komunikace, kultury atd., a samozřejmě především s tím, co vás nejvíc zajímá.
- Vybrané **téma blogu** by vám mělo umožnit předvést, jak dobře umíte psát a jak kriticky umíte myslet

Blog

- Každý týden musíte publikovat alespoň jeden příspěvek. Týden začíná v pondělí v 0:01 a končí v neděli ve 23:59. První týden, kdy budete muset příspěvky publikovat, je 8.-14. března 2010. Poslední týden blogování je 26. dubna - 2. května 2010.

Blog

- Každý příspěvek musí obsahovat odkaz na relevantní a aktuální internetovou stránku jiného autora, a musí se také touto stránkou zabývat. Může to být také komentář k příspěvku na jiném blogu apod., ale nesmí to být odkaz / komentář na váš vlastní text.
- Příspěvek nemusí být dlouhý, ale musí čtenáři něco zajímavého sdělit.

Hodnocení

- (1) Hodnotím obsah, gramatiku, relevanci odkazů a celkový dojem z příspěvku.
Škála: 1 = velmi dobré, 2 = dobré, 3 = nic moc, 4 = nedostatečné,
0 = chybějící texty, N = nekontrolováno
- (2) Z kapacitních důvodů nebudou každý týden hodnoceny všechny blogy,
kontrola bude probírat namátkově.
- (3) Více než dva týdny s hodnocením 0 znamenají neúspěšné ukončení kurzu.
- (4) Více než pět týdnů s hodnocením 0 nebo 4 znamená neúspěšné ukončení kurzu.
- (5) Každý odhalený případ plagiátorství znamená neúspěšné ukončení kurzu.
- (6) Všechny dotazy, sporné záležitosti, připomínky apod. řešte prosím kvůli zvýšení transparentnosti prostřednictvím Diskuzního fóra předmětu v ISu.

Struktura článku

Struktura článku

- Jaké jsou součásti článku? Je to podobné jako ve školní slohové práci:

Úvod -> Otvírák

Stat' -> Tělo

Závěr -> Závěr

- Samozřejmě je třeba nezapomenout na dobrý titulek.

Článek

Dohromady to musí fungovat jako jeden celek.

Což vyžaduje:

- 1) získat informace
- 2) utřídit informace
- 3) vymyslet strukturu pro prezentaci těchto informací.

Otvírák

- shrnutí
- příběh - konkrétně ilustruje hlavní myšlenku článku
- popis situace, atmosféry, osoby - uvede do kontextu
- neuvěřitelné překvapení - zaujme něčím nepravděpodobným
- přímé oslovení čtenáře - působí relevantně
- otázka - článek by měl vést k odpovědi
- kliše - musíme se s ním vtipně vypořádat
- citace - musí být silná, aby to utáhla
- kombinace výše uvedeného

Tělo článku

- článek by měl mít ústřední myšlenku; celou dobu by ji neměl pouštět ze zřetele
- různé přístupy:
  - narativní - obvykle postupuje chronologicky a obvykle přijímá určitou perspektivu
  - tematický – nejčastější, zabývá se primárním tématem na základě sekundárních podtémat / prvků

Závěr

- odměna čtenáři, že to s námi protrpěl
- různé přístupy:
  - závěrečný citát
  - popisná scéna (protiváha popisného otvíráku)
  - hra s titulkem nebo otvírákem - vrátíme se k tomu a posuneme to do jiné roviny
  - shrnutí

Titulek

- měl by říci co nejvíce co nejméně slovy

Závěrečné rady

- nepoužívejte víc slov, než je nezbytně nutné (zejména přídavná jména a příslovce)
- zkontrolujte po sobě gramatiku a překlepy
- používejte aktivní a konkrétní slovesa, vyhýbejte se pasivním slovesům a mlžení
- vyhýbejte se frázím a klišé

(*)

Recenze

- existují různé věci, které je možné recenzovat
- existují různé způsoby, jak recenzi napsat
- mělo by být jasné (autorovi i čtenářům), co, proč a jak recenzovat
- často se jenom prozrazuje děj (spoiler) - ale dá se to dělat i jinak

Recenze

například recenze vědecké publikace obvykle obsahuje shrnutí, diskuzi a hodnocení (viz prof. Petr Mareš, instrukce pro psaní recenzí do časopisu Sociální studia):

Shrnutí:

Autor/ka: Kdo to je, jaká je jeho/její kvalifikace, kde pracuje (eventuálně čím je znám/a, jakého týmu je členem ... - pokuste se zjistit bližší údaje na domovské www stránce jeho/jejího ústavu, univerzity nebo některého renomovaného nakladatelství...)?

Cíl (účel) statí/knihy: informovat, hodnotit, sdělit zkušenosti, přimět k akci, ..., resp. kombinace více cílů?

Základ statí/knihy: Existují nějaké zvláštní okolnosti provázející napsání této statí, které by pomohly vysvětlit její význam nebo vliv?

Diskuse:

Téma: Jaká je centrální myšlenka, kterou stať/kniha prezentuje? Jaké téma a jak rozvíjí?

Informační souhrn: Stručný přehled o organizaci a hlavních bodech statí/knihy (něco jako „summary“ pro ty, kdo nemají možnost nebo čas přečíst si originální text, organizovaná po bodech či kapitolách nebo tématicky).

Diskuse základních konceptů: O které základní koncepty ve statí/knize jde, k čemu jsou použity, kam paradigmatický patří, čím se odlišuje jejich výklad od výkladu jiných autorů?

Hodnocení:

Co Vám na statí/knize vadí:

Obsahuje neoprávněná a ničím nepodložená tvrzení, nezachází svévolně s fakty ...?

Které důležité aspekty tématu byly opomenuty?

Není prezentace jednostranná?

Jsou záměry autora/ky a způsob jejich prezentace jasné?

V čem je přínos statí/knihy:

Je prezentace zajímavá, co je v ní pozoruhodného?

Je myšlení autora jasné a logické?

Je stať/kniha originální, obsahuje provokativní či nový pohled?

Komu je určena a pro jaký typ čtenářů bude přínosem?

(Zdroj: Petr Mareš: *Kterak psát recenzi?*)

Recenze

- pokud bychom se podobným způsobem pokusili recenzovat provedení divadelní hry, těžko říct, jak by to dopadlo - něco by asi bylo stejné a něco by se lišilo
- v každém případě: vědecká recenze se od publicistické recenze obvykle liší tím, že je formálnější a často i dost nudná, a většinou se nedeje tzv. "obrácené pyramidy"
- to znamená, že publicistická recenze by měla být (na rozdíl od vědecké) *mimo jiné* aspoň trochu neformálnější a zábavnější

Kritická recenze - jak na to?

- je třeba se na téma dívat z určité perspektivy
- ...a klást si otázky, například:
  - co nám dílo říká o současné společnosti?
  - co nám dílo říká o osobnosti autora?
  - řeší to nějaký závažný (společenský, filozofický, politický atd.) problém?
  - ...a nabízí uspokojivou odpověď?
  - čím mě to (ne)oslovuje?
  - není to jen pouhý produkt kulturního průmyslu?
  - jak je to udělané?
  - z čeho to čerpá?
  - atd.

Takže:

- myslete na čtenáře, proč to čte
- pište zábavně (ale s mírou)
- neprozrazujte děj
- vystihněte hlavní věci
- myslete na jazyk
  - pište přehledně a srozumitelně
  - využívejte možnosti českého jazyka
  - ALE: v publicistice je jazyk prostředek, ne cíl
- poproste někoho, aby to po vás přečetl a dal vám konstruktivně-kritickou zpětnou vazbu, řekl vám CO a PROČ se mu líbí/nelíbí
- brainstorming před psaním taky neuškodí

D.Ú.: Rozbor recenzí

- **Kamil Fila (Aktuálně.cz): At' žijí rytíři, co proměňují středověk v lunapark**
<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/receenze/clanek.phtml?id=649669>
- **Antonín Tesař (Cinepur): Louise - Michel / Čertík v krabičce**
<http://www.cinepur.cz/article.php?article=1709>

Děkuji za pozornost!